

ЄВРО-2012 у відгуках ЗМІ

2012 № 25 (129)

ЄВРО-2012
у відгуках ЗМІ
Інформаційно-аналітичний бюлетень
Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Укладач

В. Медведєва, канд. іст. наук, н. с.

Заснований у 2008 році

Виходить щотижня

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbuv.gov.ua/siaz.html

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2012

ЗМІСТ

ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДНИХ СТРУКТУР

ЄВРО-2012 В УКРАЇНІ	4
<i>Позитивні відгуки у ЗМІ.....</i>	<i>15</i>
<i>Негативні відгуки у ЗМІ</i>	<i>20</i>
КИЇВ	20
<i>Позитивні відгуки у ЗМІ.....</i>	<i>Ошибка! Закладка не определена.4</i>
<i>Негативні відгуки у ЗМІ</i>	<i>Ошибка! Закладка не определена.6</i>
ЛЬВІВ	266
ДОНЕЦЬК	Ошибка! Закладка не определена.0
ХАРКІВ	30
Економічне значення ЄВРО-2012	35
<i>Негативні відгуки у ЗМІ</i>	<i>36</i>
Політичне значення ЄВРО-2012	36
<i>Негативні відгуки у ЗМІ</i>	<i>Ошибка! Закладка не определена.</i>

ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДНИХ СТРУКТУР ЄВРО-2012 В УКРАЇНІ

Останній місяць уся країна жила, поринувши у футбольне свято. Проте все у нашому житті має властивість закінчуватися, і ось Євро-2012 добігло кінця. Іспанці святкують перемогу, а українці та поляки демонтують фанзони, прибирають після гостей і підраховують свої прибутки. Які наслідки мало Євро-2012 для України і чи виправдало воно очікування?

Нагадаємо, що 1 липня в Києві відбувся фінал чемпіонату Європи з футболу, в підсумку якого збірна Іспанії обіграла команду Італії. Вигравши з рекордним для фінальних матчів рахунком 4:0 у збірної Італії, іспанська збірна відстояла своє звання чемпіона Європи-2008 року. Наступний чемпіонат Європи з футболу відбудеться в 2016 році у Франції.

Попри те, що чемпіонами Європи стали іспанці, президент Польщі Б. Коморовський переконаний, що саме Україна та Польща перемогли на Євро-2012. Він зауважив, що обидві країни організували чудове футбольне свято. «Євро-2012 було доброю ілюстрацією співпраці України та Польщі», – сказав Б. Коморовський, підкресливши, що світ побачив, як ці країни вміють співпрацювати.

Він також подякував митним службам обох країн, які продемонстрували високий рівень співпраці. За словами Б. Коморовського, були побоювання щодо перешкод для вболівальників на шенгенському кордоні, але все було організовано на високому рівні, і вболівальники перетинали кордон без перешкод.

Президент України В. Янукович також вважає, що Україна змогла організувати Євро-2012 на високому рівні. «Мені здається, що свято футболу вдалося», – сказав В. Янукович і висловив вдячність за те, що Україні була надана велика честь разом із Польщею організувати Євро-2012. В. Янукович нагадав, що спершу було дуже багато скепсису та сумнівів щодо можливості організувати Україною чемпіонат на найвищому рівні. «Були всякі політичні дії навколо футболу і взагалі Євро-2012. Але ми все це пройшли разом з вами, і я вдячний вам за це», – зазначив Президент.

В. Янукович також подякував президенту УЄФА М. Платіні, давши високу оцінку його організаторським здібностям. «Я дуже вдячний М. Платіні, що нам вдалось знайти спільний підхід до вирішення проблем Євро-2012», – сказав В. Янукович.

В свою чергу М. Платіні похвалив Україну та Польщу за організацію футбольного свята, поставивши їм високу оцінку. «У мене дуже багато почуттів і картин у голові. Польща та Україна організували фантастичний турнір, який був унікальний за своєю атмосферою, і він залишиться в нашій пам'яті», – сказав він.

За словами М. Платіні, Євро-2012 залишило велику спадщину в приймаючих країнах і стало важливою подією для їх соціально-економічного розвитку і реклами України і Польщі в світі. «Я гордий за

Україну і Польщу, що вони показали свою здатність прийняти такий турнір. Хочу відзначити, скільки ентузіазму було у поляків та українців. Вони встановили високі стандарти проведення чемпіонату, яких іншим буде непросто досягти», – підкреслив він.

Чи не найголовнішою заслугою Євро-2012 стало розвінчування поширених міфів про Україну. Так, на думку президента УЄФА, Україна показала себе як гостинна і толерантна країна, на території якої не було зафіксовано жодних проявів расизму.

На думку спікера В. Литвина, важливо те, що Україна і Польща довели свою здатність спільно реалізовувати грандіозні проекти. Він переконаний, що гостинність, яку проявили країни-господарі Євро-2012, обов'язково посприє створенню позитивного іміджу.

Успішний досвід організації Євро-2012, на переконання організаторів свята, посприє їм в організації Олімпійських ігор 2022 року в Україні. Крім того, в 2015 року в Україні буде проводитися чемпіонат з баскетболу Євробаскет, а в Донецьку проводитиметься чемпіонат Європи з легкої атлетики.

За словами президента Федерації футболу України Г. Суркіса, шанси на отримання у нас Олімпійських ігор 2022 року як мінімум не знизилися. «Планка піднята до такого ступеня та інфраструктура облаштована, що ми сьогодні можемо вважати, що це інвестиція в майбутнє. У тому числі, майбутнє 2022 року», – зазначив він.

Підводячи підсумки Євро-2012, слід зазначити, що попри весь песимізм Україна гідно справилася із відведеною їй роллю країни-господаря. Питання оцінки, це вже зрештою інша справа, головне, що залік складено. Україна продемонструвала світові свою славнозвісну гостинність, а якщо промахи й були, то їх компенсувала наша відкритість і безпосередність. Жаль лише, що тепер Євро-2012 стало головною піар-темою, навколо якої розгортається вся передвиборча кампанія провладної партії. Проте це життєві будні, які засвідчують, що футбол і політика в Україні – речі невід'ємні...*(Сокирка Ю. Іспанія – чемпіон Європи з футболу, а чи виграла Україна від Євро-2012? // Поступ (<http://postup.brama.com/usual.php?what=74160>). – 2012. – 02.07).*

* * *

За час проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року Україну відвідали майже 2 млн іноземних гостей. Про це повідомив віце-прем'єр-міністр України – міністр інфраструктури Б. Колесніков. «За нашими підрахунками, Україну під час Євро-2012 відвідали 1,8 млн іноземних гостей», – сказав Б. Колесніков.

За його словами, кожен гість залишив в нашій країні в середньому \$ 400, тобто загалом вболівальники витратили близько мільярда доларів.

Віце-прем'єр наголосив, що Україна продемонструвала спроможність організувати на найвищому рівні масштабні події та презентувала себе світові з найкращого боку. Крім того, він відзначив, що успіх чемпіонату

був би неможливим без мешканців приймаючої країни. «Успіх чемпіонату разом з організаторами повинні розділити прості українці, які всіляко допомагали численним гостям. Ми продемонстрували свою здатність організувати третю за величиною спортивну подію після Олімпійських ігор та чемпіонату світу з футболу», – підкреслив Б. Колесніков (**Б. Колесніков: На Євро-2012 Україну відвідали 1,8 млн гостей // Інформаційний центр «Україна-2012»** (<http://ukraine2012.gov.ua/news/194/55061>). – 2012. – 03.07).

* * *

В адрес інфраструктури приймаючих городів до чемпіонату було випущено стільки критических стрел, що уже во время турніра все були морально готові к критике со стороны иностранцев. И даже были удивлены тем, что критики было совсем немного. Цены на гостиницы ниже не стали, но номера все-таки раскупались, и иностранцы к этому относились философски – мол, на всех турнірах такого уровня цены на жилье повышают. К тому же иностранцы обнаружили массу более дешевых альтернатив. Даже киевский фан-городок, при открытии нещадно раскритикованный прессой, в итоге заслужил восторженные оценки фанов. «Все, кроме дорог, показало себя на высшем уровне, – прокомментировал итоги турніра вице-премьер Украины – министр інфраструктуры Б. Колесніков. – Я больше всего волновался за команды аэропортов, особенно львовском и донецком, которые запустили буквально за три недели до Евро-2012. Но они сработали прекрасно. Что касается дорог – увы, дороги за год или два не построишь».

Состояние дорог оказалось ахиллесовой пятой и в Польше, и в Украине – в условиях кризиса «Укравтодор» и его польский аналог не нашли внешних источников финансирования, а бюджетных денег не хватало. И потому среди отзывов иностранцев были критические высказывания, к примеру, о трассе Варшава – Гданьск или дороге из Донецка в Святогорскую лавру. Но нет худа без добра – иностранцы показали нам те слабые места, которыми необходимо заняться.

«Дорогу на лавру, безусловно, надо делать, особенно те 10 км, которые ведут от трассы Харьков – Донецк. В ближайшие дни я лично посмотрю ее, чтобы определить состояние и объем работ», – сказал Б. Колесніков.

И положительный, и отрицательный опыт Евро-2012 – это опыт, который поможет в будущем. «Донбасс Арена» во время ливня показала, что достойна проведения финала Лиги Европы. А Украина в целом показала, что может проводить турнир любого уровня. Круче футбольного чемпионата Европы в мире считаются только футбольный чемпионат мира и летняя Олимпиада. А зимняя – это даже поскромнее. Так почему бы не замахнуться на Игры-2022?! (**Что подкачало Украину на Евро-2012 // Минфин.com.ua** (<http://minfin.com.ua/2012/07/02/613807>)).

* * *

Во время проведения чемпионата Украину посетило беспрецедентно большое количество иностранных гостей. Об этом сообщает пресс-служба МИДа. В частности, на финале Евро-2012 на трибунах НСК «Олимпийский» вместе с десятками тысяч иностранных болельщиков были пять королевских особ, пять президентов, два спикера парламентов, четырех главы и ряд членов иностранных правительств. Украинские дипломаты уверены, что такое внимание к Украине свидетельствует о том, что в современной Европе идеи политизации спорта не находят поддержки у людей.

Более того, по оценкам президента УЕФА М. Платини, Украина и Польша совместными усилиями «установили высокие стандарты проведения чемпионата, которых другим будет непросто добиться». Напомним, что более 63 тыс. болельщиков смотрели финал Евро-2012 на НСК «Олимпийский» (*МИД подсчитал успех Евро-2012 по VIP-ам на трибунах // УРА-Информ (<http://ura-inform.com/ru/politics/2012/07/02/mid-podschital-uspek-h-evro-2012-po-vip-am-na-tribunakh>)*).

* * *

Чемпіонат Європи з футболу-2012 дав Україні прекрасну можливість відновити інфраструктуру і заробити гроші. Як скористалася наша країна цим шансом?

Ще кілька місяців тому експерти і чиновники запевняли – проведення Євро-2012 в Україні залучить у нашу країну багатомільйонні інвестиції. За різними даними, тільки в короткотерміновій перспективі від цієї події наша країна повинна була отримати від 300 млн до 1,5 млрд євро.

Втім, були і ті, хто готував нашій країні після закінчення футбольного чемпіонату серйозні фінансові проблеми і початок нової економічної кризи. Ми розбиралися, чиї прогнози найбільш правдоподібні. Для цього ми порівняли витратну і прибуткову частини грандіозного проекту «Євро-2012 в Україні» і прорахували перспективи окупності об'єктів, спеціально споруджених до цієї важливої футбольної події.

Поки що найкраще заробили аеропорти. Точніше, тут найбільш очевидна динаміка. Так, за оцінками влади Львова, за час проведення Євро-2012 львівський аеропорт обслужив 50 тис. пасажирів і 900 рейсів. Загальний пасажиропотік у львівському аеропорту зріс у 2-2,5 рази в порівнянні із звичайним періодом. Харківський аеропорт за час Євро-2012 обслужив 750 літаків і 52,5 тис. пасажирів. Тут пасажиропотік зріс у 4,5 рази в порівнянні із звичайним періодом.

За перші чотири дні футбольного турніру донецький аеропорт обслужив 336 рейсів і 17,6 тис. пасажирів. Півфінал додав повітряним воротам Донецька ще близько двохсот додаткових авіарейсів – це близько 50 тис. футбольних уболівальників.

Але рекордсменом з прийняття фанів став столичний аеропорт «Бориспіль». Тільки за три дні Євро-2012 головний аеропорт країни прийняв

близько 90 тис. пасажирів, а ось з іншим аеропортом столиці – «Києвом» (Жуляни) справи йдуть гірше: на нього припало менше семи тисяч пасажирів.

Непогано зуміли заробити заклади громадського харчування. Ціни росли просто на очах – забронювати столик в день матчу було майже неможливо. Та і в звичайні дні там було досить клієнтів.

Також заробити зуміли служби таксі. В середньому в червні вартість поїздки подорожчала приблизно на 15 %. Так, наприклад, поїздка від київського залізничного вокзалу до станції метро «Мінська» коштувала 65 грн, а місяцем раніше таку ж відстань можна було подолати за 50 грн.

В дні матчів викликати машину було досить проблематично. За оцінками експертів, за період чемпіонату таксистки зуміли збільшити свою виручку майже на 40 % – в середньому до 40 тис. грн з машини.

А ось надії готельєрів і рантьє не виправдалися: через високі ціни готелям не вдалося досягти 100 %-ї наповнюваності, також складно було власникам квартир знайти тимчасових орендарів. В середньому в готелях (у центрі) були порожні близько 12 % місць, в хостелах – близько 20 %. А пропозиція на квартири в десятки разів перевищувала попит.

За оцінками експертів, в середньому кожен заїжджий турист на день витрачав близько 100 євро, тобто, за найприближнішими оцінками, на кожне місто, що приймало чемпіонат, припало до 20 млн євро.

Окремо варто згадати безпосередньо футбольну складову – за участь у футбольному чемпіонаті Європи збірна України заробила для національної федерації футболу 10 млн євро. До речі, наша команда від ФФУ одержить ще один мільйон євро.

Щоправда, дані доходи не йдуть ні в яке порівняння з витратами на підготовку до Євро-2012. За офіційними даними, загальний обсяг витрат на проведення чемпіонату з футболу в Україні склав близько 5,5 млрд доларів. «Спортивна складова – це 800 млн доларів. Зокрема будівництво стадіону в Києві – 550 млн доларів, львівського стадіону – 200 млн доларів, ще 50 млн доларів було виділено на харківський стадіон», – заявив віце-прем'єр-міністр інфраструктури Б. Колесніков. Крім того, близько 4,5 млрд доларів були спрямовані на будівництво аеропортів, доріг, оновлення комунального транспорту в містах-господарях Євро-2012 тощо.

Коли окупляться ці мільярдні вкладення – невідомо. Наприклад, окупність стадіонів (при вартості квитків на матч 50-100 грн) складе не менше 50 років. І це за умови, що, окрім платні за вхід з уболівальників (і 100 %-ї постійної наповнюваності місць, що саме по собі мало ймовірно), стадіони одержуватимуть доходи від здачі своїх приміщень в оренду для проведення різних конференцій, ресторанної, екскурсійної діяльності, зароблятимуть на торгівлі футбольною символікою тощо. Відзначимо, що при розрахунках термінів окупності не враховувалися амортизаційні витрати – на підтримку у порядку самого стадіону, комунальні платежі тощо.

Трохи краща ситуація з аеропортами: пасажиропотік, що щорічно росте, робить повітряні ворота країни прибутковим бізнесом. Щоправда, в осяжному майбутньому особливою популярністю у авіакомпаній користуватимуться тільки «Бориспіль» і «Київ». А ось пасажиропотік Львівського аеропорту в кращі роки складав 500 тис. осіб на рік, чого явно недостатньо, щоб окупити вкладення, що перевищують суму в 2,7 млрд грн, не менш песимістичні прогнози стосовно повітряних воріт Донецька. Відносно перспективно виглядає Харківський аеропорт – цей об'єкт може окупитися за 20-25 років.

Втім, варто відзначити і позитивні моменти. Проведення Чемпіонату з футболу в нашій країні зробило її популярнішою серед іноземців: порівняно дешеві продукти і спиртне, недорогий проїзд в транспорті, позитивний настрій уболівальників і найголовніше – проведення Чемпіонату без особливих НП може стати хорошою рекламою туристичного потенціалу нашої країни за кордоном. «Для багатьох іноземців Україна була terra incognita – дика невідома територія. Євро-2012 переконало їх в зворотному: Україна – нормальна цивілізована країна, куди можна приїжджати відпочивати. Тут є гори, море, багато визначних пам'яток», – зазначив Р. Лисак, директор туристичної компанії «Зелена країна».

Крім цього, наша країна може отримати нові можливості для розвитку бізнесу. Наприклад, в тих же туристичній та готельній сферах. Проте аналітики не виключають, що інвестиції підуть у будівництво, сферу обслуговування, продажів, продуктові мережі (*Єр'оміна С. Євро-2012: скільки заробила і втратила Україна // Поступ (<http://postup.brama.com/usual.php?what=74161>). – 2012. – 02.07*).

* * *

Транспортники повністю забезпечили потреби гостей турніру та громадян України у наданні безпечних та якісних послуг під час проведення футбольного чемпіонату Європи 2012 року – значних збоїв у роботі транспорту не відбулось, а мінімальні затримки швидко та ефективно ліквідовувались.

За даними Координаційно-диспетчерського центру з питань функціонування транспорту та управління дорожнім рухом під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, найбільше зростання пасажиропотоку спостерігалось упродовж проведення плейоф та фінальних ігор чемпіонату Європи 2012 року. У міжнародному сполучення найбільшу тенденцію росту продемонстрував авіаційний транспорт. Наприклад, за період проведення Євро-2012 харківський аеропорт обслужив 1078 рейсів – утричі більше, ніж зазвичай. При цьому, кількість регулярних рейсів склала – 731, чартерних та додаткових рейсів (бізнес-рейсів) – 347. У стільки ж разів зросла й звична для аеропорту Львова кількість рейсів – під час турніру було виконано 1477 рейсів (994 регулярних і 483 додаткових та чартерних). Донецький

аеропорт обслужив 2572 рейсів, що у 4 рази більше звичайного режиму роботи. Кількість регулярних рейсів становила 1226, додаткових та чартерних – 1346. По аеропорту «Бориспіль» у півтора рази збільшено кількість виконаних рейсів – до 10177, з яких 8223 регулярних та 1954 чартерних і додаткових рейсів.

Лідером з перевезення пасажирів за час проведення футбольного турніру став залізничний транспорт. Значною мірою цьому сприяло й впровадження швидкісного руху поїздів. Відтак залізничним транспортом з 1 червня по 1 липня 2012 року перевезено 5 млн. 412 тис. 714 пасажирів, з них у міжнародному сполученні – 1 266482 пасажирів (658 173 ввезено та 495 409 вивезено з України, транзитне сполучення – 112 906). Із загальної кількості перевезених залізницею пасажирів на швидкісні «Українські експresi» було продано 103 920 (цифра уточнюється) квитків: на Харківському напрямку – 67 548 квитків, Львівському напрямку – 14 548 квитків, Донецькому напрямку – 21224. При цьому, тільки через мережу Інтернет реалізовано 14500 квитків. На поїзди виробництва Skoda за час Євро-2012 продано 46 229 квитків.

Окрім графікових поїздів, залізничники призначали 24 додаткові поїзди. Додатково до графікових поїздів, було причеплено 47 вагонів для перевезення уболівальників.

Приїзд уболівальників автомобільним транспортом на Євро-2012 відслідковували представники ДП СМАП на 32-ох пунктах пропуску – під час чемпіонату український кордон перетнуло: 487 автобусів на в'їзд та 157 на виїзд.

Також у Києві у дні проведення матчів було організовано автобусний маршрут від аеропорту «Бориспіль» до станції метро «Бориспільська» з резервом у 60 автобусів, які при потребі забезпечували щохвилинне відправлення.

Нагадаємо, що Координаційно-диспетчерський центр розпочав свою роботу з початком Євро-2012 з метою реагування на різноманітні збої, що можуть виникати на різних видах транспорту. Окрім диспетчерів на місцях (диспетчерські служби в Укрзалізниці, Державіаслужбі, Укравтодорі, на автомобільному транспорті, а також приймаючих міст) було задіяні 15 фахівців самого Координаційного центру Мінінфраструктури. Центр цілодобово відслідковував транспортні пасажиропотоки та у разі потреби оперативно реагував на будь-які непередбачувані ситуації з транспортуванням уболівальників, учасників чемпіонату Євро-2012 та жителів України. Щоб наяких збоїв у русі у дні проведення Євро-2012 в Україні не сталося, було задіяно усі резерви транспорту (*Транспортна галузь цілковито забезпечила потреби гостей Євро-2012 // Обозреватель (<http://finance.obozrevatel.com/economy/82903-transportna-galuz-tsilkovito-zabezpechila-potrebi-gostej-vro-2012.htm>). – 2012. – 02.07).*

* * *

Щоб доїхати до приймаючих міст Євро-2012 і відвідати футбольні матчі «Укрзалізниця» запропонувала гостям турніру понад 300 тис. місць. Про це повідомили в прес-службі Міністерства інфраструктури.

Більшість уболівальників, як до фіналу, так і до інших матчів фінальної частини Євро-2012, які пройшли в Україні, мали змогу доїхати залізничним транспортом. Напередодні та у дні матчів «Укрзалізниця» запропонувала понад 300 тис. місць до міст проведення турніру. А за добу в середньому залізничним транспортом було перевезено близько 20 тис. уболівальників. Усього поїздами впродовж Євро-2012 скористалися понад 5,4 млн пасажирів.

Для забезпечення перевезень під матчів було призначено 24 додаткових поїзда. З них 8 сполученням Київ – Донецьк – Київ, 2 поїзда сполученням Київ – Харків – Київ та Москва – Донецьк – Москва. Також було призначено 6 електропоїздів сполученням Белгород – Харків та 6 електропоїздів підвищеного комфорту сполученням Перемишль – Львів – Перемишль. Додатково до складу графікових поїздів було включено 47 вагонів.

Великим попитом користувалися і міжрегіональні електропоїзди «Українські експреси». Уже на перший матч між Голландією та Данією, який пройшов у Харкові 9 червня, було викуплено усі 579 квитків на «Український експрес» № 1640 Київ – Харків, який відправлявся напередодні матчу о 18 год. 15 хв.

Попитом ці поїзди користувались впродовж усього чемпіонату в усіх напрямках їх курсування. Швидкісними поїздами Інтерсіті та Інтерсіті (+) впродовж Євро-2012 скористалося понад 150 тис. пасажирів, з яких 1038 представників ЗМІ перевезено безкоштовно.

Також Державна адміністрація залізничного транспорту України відповідально підійшла до підготовки та укомплектування персоналу на період проведення Євро-2012. Зокрема, у пасажирських поїздах провідниками працювало 250 студентів-залізничників зі знанням іноземних мов, які за бажанням можуть обслуговувати пасажирів до кінця літа.

У допомогу Львівській залізниці квитковими касирами працювали студенти вузів залізничного транспорту. Окрім того, студенти-залізничники, які були залучені УЄФА та місцевими органами влади, цілодобово у чотири зміни працювати волонтерами на вокзалах приймаючих міст.

Найбільше волонтерів (66) допомагали іноземним гостям зорієнтуватися та надавали потрібну інформацію на Центральному залізничному вокзалі у Києві.

На вокзалах Харків-Пасажирський та Харків-Левада, окрім 50 волонтерів – студентів Української державної академії залізничного транспорту, яких спеціально підготували у Харківському міському центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді «Довіра», допомагали вболівальникам Євро-2012 студенти інших галузевих вузів, які проходять

навчально-виробничу практику. Студенти академії були залучені також до роботи у медпункті вокзалу.

На вокзалі Донецька надавали допомогу в обслуговуванні іноземних пасажирів 18 волонтерів.

Для обслуговування іноземних пасажирів, подолання мовного бар'єру у спілкуванні, члени поїзних бригад, провідники та працівники вокзалів протягом 2010-2011 років пройшли спеціальні курси з вивчення іноземних мов за рахунок залізниць України. Фахівців «Укрзалізниця» забезпечила більш ніж 5 тис. словниками-розмовниками (*«Укрзалізниця» запропонувала євrogостям 300 тис. місць // Інформаційний центр «Україна-2012» (<http://ukraine2012.gov.ua/news/191/55045>). – 2012. – 02.07).*

* * *

Главным плюсом Евро-2012 является то, что украинские города стали спортивными столицами Евросоюза. Это, наверное, важнейшее достижение турнира. Об этом сказал директор Национального института стратегических исследований А. Ермолаев.

«Не менее важным является и то, что, к счастью, не оправдались все страхи и угрозы, которые фигурировали в зарубежных СМИ по организации Евро-2012 в Украине. Вообще мне кажется, что мы столкнулись с информационной кампанией, где была попытка перераспределить турнир, заверить мировое сообщество, что Евро-2012 должен проводиться в другой стране. Однако мы справились даже с информационной войной», – добавил эксперт (*Украинские города-хозяева Евро-2012 стали спортивными столицами ЕС – эксперт // Ирта-факс (<http://irtafax.com.ua/news/2012/06/2012-06-29-13.html>).*

* * *

Аудиторія Євро-2012 склала 1440896 чоловік. Саме стільки вболівальників відвідали 31 матч фінальної стадії турніру. Середня відвідуваність склала 46481 глядач.

Відвідуваність Євро-2012 стала третьою в історії проведення цього турніру. Більше ходили тільки на матчі Євро-1968 в Італії (60 000) та Євро-1988 у ФРН (59000).

Фінальний матч між збірними Іспанії та Італії (4:0) відвідали 63 170 чоловік. Це п'ятий матч на турнірі, аудиторія якого перевищила позначку в 60 000 уболівальників.

У Польщі та Україні не спостерігалось повноцінних аншлагів, однак середня заповнюваність арен виявилася досить високою – 92,8 % (*Середня відвідуваність Євро-2012 – 46481 глядач // Чемпіон (<http://www.champion.com.ua/euro2012/2012/07/2/498751>).*

* * *

Воздушные силы Вооруженных сил Украины завершили охрану воздушного пространства над городами, в которых проводились матчи финальной части Евро-2012. Об этом сообщает Правительственный портал со ссылкой на пресс-службу Министерства обороны.

За время проведения Евро-2012 пилоты обеспечили воздушное прикрытие 18 матчей, совершили 68 вылетов на истребителях и вертолетах. Время боевого дежурства в воздухе составило более 170 часов. Было привлечено около 24 самолетов-истребителей и 24 вертолетов армейской авиации.

В дни Евро-2012 в Украине в четыре раза увеличился поток летательных аппаратов, которые доставляли болельщиков в города проведения матчей. За один день в аэропортах осуществлялось более 240 взлетов и посадок, а в день финального матча на НСК «Олимпийский» в Киеве интенсивность превышала обычную в 5,5 раз.

Центр воздушных операций Воздушных сил проводил мониторинг данных, вероятных угроз. Осуществлялся оперативный обмен информацией с польскими коллегами (*Минобороны сняло усиленную охрану городов, принимавших Евро-2012 // Левый берег* (http://society.lb.ua/life/2012/07/02/158849_minoboroni_snyal_usilennuyu_ohranu.html)).

* * *

Украинские правоохранительные органы за период проведения футбольного чемпионата Евро-2012 составили 15 административных протоколов против иностранных болельщиков. Об этом заявил заместитель Министра внутренних дел Украины В. Ратушняк.

«Относительно иностранных болельщиков было составлено 15 административных протоколов. Уголовные дела в отношении иностранных болельщиков не возбуждались», – заявил В. Ратушняк.

Вместе с тем, замминистра сообщил, что правоохранители возбудили 45 уголовных дел против граждан Украины, которые совершали противоправные действия в отношении иностранных болельщиков, в частности, кражи и хулиганские действия.

Также В. Ратушняк отметил, что за период проведения Евро-2012 в украинские правоохранительные органы поступило 293 сообщения о правонарушениях совершенных в отношении иностранцев. «Большинство этих преступлений раскрыто», – добавил В. Ратушняк (*Против иностранных болельщиков во время Евро-2012 было составлено всего 15 админпротоколов // Ирта-факс* (<http://irtafax.com.ua/news/2012/07/2012-07-02-27.html>)).

* * *

Під час Євро-2012 близько 5 тис. співробітників Міністерство надзвичайних ситуацій України працювали на безпеку турніру у посиленому режимі. Турнір пройшов спокійно, ситуація залишалася контрольованою, повідомив перший заступник Міністра надзвичайних ситуацій В. Бут.

«Починаючи з 8 червня сили МНС було переведено на посилений варіант несення служби. Заходи безпеки під час чемпіонату забезпечувало угруповання сил МНС чисельністю 4900 рятувальників і 1200 одиниць техніки», – сказав В. Бут під час брифінгу.

За інформацією В. Бута, на основних автомагістралях між приймаючими містами і в пунктах перетину державного кордону реагування на можливі дорожньо-транспортні події забезпечували понад 600 рятувальників та близько 200 одиниць техніки. Крім того, у резерві МНС у повній готовності перебували 445 осіб і 100 одиниць техніки.

Також у Києві, Донецьку, Львові та Харкові чергувала авіаційна техніка МНС для посилення пожежно-рятувальних підрозділів.

Під час матчів у периметрах стадіонів чергували бригади на пожежній і рятувальній техніці та радіаційно-хімічні лабораторії. У чашах стадіонів були пожежні пости із засобами пожежогасіння для ліквідації можливих загорань від феє рив, а на прилеглих до стадіонів територіях несли службу пішохідні пожежні патрулі *(На безпеку Євро-2012 працювали 5 тис. фахівців МНС // Інформаційний центр «Україна-2012» (<http://ukraine2012.gov.ua/news/239/55043>). – 2012. – 02.07).*

* * *

Польські телеглядачі стежили вдвічі більше за матчами Євро-2012, ніж в Україні. Зокрема, згідно з наведеною інформацією, матч Україна-Швеція подивилися приблизно 5,5 млн українських телеглядачів, що склало 42 % усієї телеаудиторії, матч Україна-Франція – 6 млн телеглядачів (48,9 % від усієї аудиторії), Україна-Англія – 6 4 млн глядачів (46,4 %).

При цьому матч між Польщею та Грецією подивилися 13,3 млн поляків, що склало 83,8 % від усієї телеаудиторії в той вечір, матч Польща-Росія – 14,7 млн телеглядачів (81,5 % аудиторії), Польща-Чехія – 14 млн (81,3 %). Німецькі телеглядачі також набагато активніше за українців дивилися матчі своєї збірної. Зокрема, гру Німеччина-Португалія подивилися 22,3 млн глядачів (63 % аудиторії), матч Німеччина-Нідерланди – 27,2 млн (74,9 %), Німеччина-Данія – 27,7 млн (74,2 %). Приблизно з такою ж різницею телеглядачі України та Польщі стежили за матчами півфіналу. Наприклад, гру між Чехією і Португалією подивилося всього 2,4 млн українських телеглядачів, а в Польщі цей матч побачили в три рази більше людей, в Німеччині його подивилися близько 14 млн чоловік *(Польські телеглядачі стежили вдвічі більше за матчами Євро-2012, ніж в Україні // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua/node/48864>). – 2012. – 02.07).*

Позитивні відгуки у ЗМІ

Президент України В. Янукович вважає, що Україна змогла організувати Євро-2012 на високому рівні. Об цьому він сказав в час зустрічі з президентом ФІФА Й. Блаттером.

«Мені здається, що свято футболу пройшло успішно», – сказав В. Янукович і висловив вдячність за те, що Україні була надана велика честь разом з Польщею організувати Євро-2012.

За словами Президента України, з початку було «дуже багато скепсису і сумнівів стосовно можливості організувати Україною чемпіонат на самому високому рівні».

«Були різні політичні дії навколо футболу і взагалі Євро-2012. Але ми все це зробили разом з вами, і я вдячний вам за це», – сказав В. Янукович.

Він дав високу оцінку організаторським здатностям президента УЕФА М. Платіні. «Я дуже вдячний М. Платіні, що нам вдалося знайти спільний підхід до вирішення проблем Євро-2012», – додав В. Янукович (*Український Президент подякував М. Платіні за допомогу // Левий берег (http://lb.ua/news/2012/07/01/158650_yanukovich_prazdnik_futbola_udalsya.html)*).

* * *

Під час Євро-2012 усі гості нашої країни переконалися, що Україна – сучасна європейська держава. Про це Президент України В. Янукович сказав в ході зустрічі з Президентом Республіки Таджикистан Е. Рахмоном. Про це повідомили в прес-службі Президента.

«Уболівальники, які приїхали з усіх країн Європи, з усього світу, отримали позитивний заряд емоцій. Вони побачили, що Україна – це сучасна європейська держава, що тут живе дуже доброзичливий народ», – сказав Глава держави, відзначивши, що це – один із головних результатів проведення в Україні масштабного спортивного свята.

Президент також додав, що інфраструктура, споруджена в рамках підготовки до Євро-2012, слугуватиме майбутнім поколінням. «Це інвестиція в майбутнє», – підкреслив він.

Президент Республіки Таджикистан у свою чергу високо оцінив рівень підготовки і проведення в Україні фіналу чемпіонату Європи з футболу. «Україна показала дуже високий рівень організованості й мобільності. Дуже високий рівень усіх служб, безпеки, обслуговування», – сказав Е. Рахмон (*В. Янукович: Євро-2012 показало, що Україна – сучасна європейська держава // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (http://regionews.com.ua/node/49015). – 2012. – 02.07)*).

* * *

Президент УЄФА М. Платіні вважає, що Україна і Польща прекрасно організували чемпіонат Європи з футболу 2012 року.

«У мене дуже багато почуттів і картин в голові. Польща та Україна організували фантастичний турнір, який був унікальний за своєю атмосферою, і він залишиться в нашій пам'яті», – М. Платіні.

Як повідомлялося, раніше президент UEFA М. Платіні заявляв, що завдяки підготовці до проведення Євро-2012 Україна в своєму розвитку просунулася вперед на 30 років. Президент також зазначив, що без чемпіонату модернізаційний розвиток України та Польщі «не був би таким величезним» (*Президент УЄФА: Україна і Польща фантастично організували Євро-2012 // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua/node/48868>). – 2012. – 02.07).*

* * *

Украина и Польша проявили себя как гостеприимные и толерантные страны, никаких проявлений расизма на их территориях не было зафиксировано. Об этом заявил президент УЕФА М. Платини.

«Каждый, кто приехал на турнир, может подтвердить, что проявлений расизма не было зафиксировано ни в Украине, ни в Польше. Все болельщики это увидели», – сказал М. Платини, отвечая на вопрос о том, как глава УЕФА относится к тому, что истерия вокруг расизма в Украине с подачи британских СМИ не подтвердилась, наоборот, болельщики увидели гостеприимную дружественную страну. Он также добавил, что расизм существует в таких благополучных странах, как Франция и Великобритания, и весь мир должен бороться с этим явлением. По словам М. Платини, для борьбы с расизмом УЕФА вводит немало образовательных программ. «Конечно, еврочемпионат не изменит мир. Но мы делаем свой вклад в общее дело», – добавил он (*М. Платини признал, что в Украине не было расизма // Обозреватель (<http://obozrevatel.com/politics/29456-uefa-priznal-chno-v-ukraine-ne-byilo-rasizma.htm>). – 2012. – 01.07).*

* * *

Президент Европейского футбольного союза (УЕФА) М. Платини отметил положительное влияние системы с пятью судьями, которое стало залогом успеха Евро-2012.

«Не задумываясь ни на секунду, скажу, что это система, при которой матч обслуживают пять арбитров сделала Евро-2012 лучше предыдущих. Это было главное изменение по сравнению с предыдущими Еврочемпионатами.

Новая система принесла нам большую пользу. Благодаря ей игроки стали меньше симулировать в штрафной. Также футболисты стали меньше дергать друг друга за майки во время стандартных положений.

На нынешнем Евро-2012 мы увидели много голов, причем значительно увеличилось число результативных ударов головой. Это не случайность. Система с пятью рефери действует как сдерживающее средство для защитников и повышает зрелищность футбола», – отметил М. Платини (*М. Платини раскрыл секрет успешного Евро-2012 // ТСН.ua* (<http://euro2012.tsn.ua/news/platini-raskryl-sekret-uspeshnogo-evro-2012.html>). – 2012. – 03.07).

* * *

Проведение впервые в истории финальной части первенства континента по футболу в Восточной Европе имело немалый успех. На этом, сделал акцент руководитель европейского футбола М. Платини. По его словам, Евро-2012 в Украине и Польше прошел триумфально.

«Этот чемпионат, первый в Восточной Европе, имел оглушительный успех. Это настоящий триумф. Украина и Польша продемонстрировали всему миру способность организовать события подобного масштаба и отсутствие с этим каких-либо проблем. Страны могут гордиться проделанной работой, их энтузиазмом и конечным результатом. Я действительно горжусь ими!», – сказал президент УЕФА.

По его словам, самым эмоциональным моментом стал старт чемпионата. «Наиболее памятным мгновением для меня лично стал момент, когда рефери дал стартовый свисток на матче-открытии. Это означало, что после пяти лет интенсивной работы и подготовки мы, наконец, перешли к тому, что имело значение – футболу. Я знал, что это был старт уникального события», – подчеркнул М. Платини.

Между тем, международные СМИ отметили, что за три недели Евро-2012 Украина доказала несправедливостью многих обвинений, которые выдвигались в ее адрес перед началом еврочемпионата (*М. Платини гордится достижениями Украины и Польши // Обозреватель* (<http://obozrevatel.com/politics/92037-platini-gorditsya-dostizheniyami-ukrainyi-i-polshi.htm>). – 2012. – 02.07).

* * *

Все, кто посетил матчи Евро-2012, получили много удовольствия приехав в Украину, украинское гостеприимство поразило европейских фанов, они положительно отзывались о стране и организации чемпионата, заявил директор турнира Евро-2012 М. Каллен.

«Когда фаны ехали в Украину, они были несколько насторожены, но, возвращаясь из страны, были положительно настроены и поражены гостеприимством украинцев. Думаю, что большой процент болельщиков, посетивших Украину, еще вернутся сюда», – отметил М. Каллен.

Между тем директор Евро-2012 отметил, что еще 2-3 года назад была вероятность того, что право проведения еврочемпионата могли забрать у Украины. «Однако уже за 6-8 месяцев до начала турнира этот вопрос был

снят», – сказал функционер Евро-2012 (*Фанам понравилось в Украине – М. Каллен // Версии.com (http://www.versii.com.ua/news/257943). – 2012. – 30.06*).

* * *

Евро-2012 побил рекорды всех предыдущих чемпионатов по посещаемости матчей. По данным Госпогранслужбы, за период Евро-2012 украинскую границу пересекли 7 млн путешественников, из них фанов было около 2 млн.

По мнению директора турнира М. Каллена, большинство посетивших Украину туристов собираются еще раз приехать сюда. Об этом же говорят и многочисленные отзывы самих болельщиков. Их суть сводится к одному: мол, перед ЧЕ в нашей прессе было много критики в адрес вашей страны, но, приехав сюда, мы увидели совсем другую картину – красивые уютные города, приветливые люди и дешевое пиво.

Но в целом ожидания Украины по наплыву туристов на Евро-2012 не оправдались полностью. В частности, к середине июня отели городов, принимающих Евро-2012, были заполнены всего на 40 %. Но, как отметил президент Всеукраинской молодежной туристической организации А. Файнин, владельцы гостиниц и хостелов сами виноваты – слишком поздно снизили цены. Зато выгоду получили хозяева торговых точек в фан-зонах – торговля пивом и закусками шла на ура (*Доходы и убытки Евро-2012 для Украины // Обозреватель (http://finance.obozrevatel.com/business-and-finance/79805-dohody-i-ubyitki-evro-2012-dlya-ukrainyi.htm). – 2012. – 02.07*).

* * *

Президент Польши Б. Коморовский отметил, что целью проведения Евро-2012 было показать последовательный путь Украины в ЕС. Тем самым Украина показала, что последовательно идет в направлении евроинтеграции, в связи с чем, Б. Коморовский и поздравил украинский народ.

Б. Коморовский добавил, несмотря на то, что в финале не было сборных Украины и Польши, Евро-2012 выиграла именно они. Чемпионат продемонстрировал слаженное сотрудничество Украины и Польши. Ранее Президент Украины В. Янукович поблагодарил своего польского коллегу за успешное сотрудничество в ходе подготовки и проведения Евро-2012 (*Евро-2012 стало шагом на пути Украины в ЕС, – Б. Коморовский // УРА-Информ (http://ura-inform.com/ru/society/2012/07/02/evro-2012-stalo-shagom-na-puti-ukrainy-v-es-komorovskij)*).

* * *

Першість континенту в Україні було організовано та проведено на найвищому рівні. Переконання в цьому висловив Надзвичайний та Повноважний Посол Королівства Нідерландів в Україні Я. Волтерс.

За його словами, готовність нашої країни до турніру заслуговує максимально високих оцінок.

«Наша система оцінок – від 1 до 10. За Євро-2012 Україні я б виставив 8-9 балів, враховуючи те, що максимальні 10 балів ніколи не використовую», – підкреслив голландський дипломат.

Він додав, що найбільшим надбанням України від проведення Євро-2012, окрім побудованої інфраструктури, стали позитивні враження вболівальників.

«Вболівальники не очікували негативу в Україні, вони просто нічого не знали про неї. Футбольний чемпіонат відкрив Україну іноземним гостям», – наголосив Я. Волтерс (*Посол Нідерландів: Про Україну нічого не знали до Євро-2012* // *Чемпіон* (<http://www.champion.com.ua/euro2012/2012/07/2/498767>)).

* * *

Благодаря успешному проведению Евро-2012 Украина стала на шаг ближе к Европе. Об этом заявил первый вице-премьер-министр Украины В. Хорошковский во время встречи с депутатом Европейского парламента от Республики Польша Б. Либерачки, сообщила пресс-служба первого вице-премьер-министра.

«Важнейший результат Украины на Евро-2012 – большое количество европейцев, которые стали друзьями нашей страны. Очень важно, что иностранные болельщики, которые посетили Украину, имеют хорошие впечатления от высокого уровня организации чемпионата и от страны в целом», – отметил В. Хорошковский.

По его словам, все гости чемпионата отметили высокий уровень готовности Украины к проведению Евро-2012, а также радостную и дружескую атмосферу, которая царила в городах-организаторах.

В. Хорошковский и Б. Либерачки также отметили высокую результативность украинско-польского сотрудничества во время подготовки к финальной части чемпионата Европы по футболу.

Как сообщалось, спецкор эмиратской газеты The National П. Рэдди составил собственный рейтинг правдивости распространенных предубеждений в отношении Украины. Он заявил, что Евро-2012 не стал «футбольным Армагеддоном», как пугали многие политики и СМИ, а показал настоящую Украину, опровергнув многие мифы о стране (*В. Хорошковский: Евро-2012 приблизил Украину к Европе // Обозреватель* (<http://obozrevatel.com/politics/36498-horoshkovskij-evro-2012-priblizil-ukrainu-k-evrope.htm>). – 2012. – 03.07).

Негативні відгуки у ЗМІ

Польская полиция в период проведения финальной части Евро-2012 за нарушение общественного порядка задержала около 600 человек. Об этом сообщил министр внутренних дел Польши Я. Цихоцки.

Он отметил, что большинство задержанных – граждане Польши, но были также иностранцы. Уголовные дела возбуждены в отношении трети задержанных.

Министр назвал самым сложным для правоохранителей день 12 июня, когда в Варшаве играли сборные Польши и России. Тогда перед матчем произошли столкновения футбольных хулиганов из обеих стран, а также 16 июня, когда играли россияне с греками.

«Мы должны были приложить все усилия, чтобы российские болельщики после тех событий (12 июня) чувствовали себя безопасно», – сказал он.

Я. Цихоцки добавил, что в Польше сохраняется «высший уровень готовности» правоохранителей по отмене соответствующего решения Агентства внутренней безопасности Польши (ABW) (польская власть объявила о «профилактическом» повышении уровня готовности 28 июня после сообщений о взрывчатке, которую нашли в приграничной с Украиной зоне. - Ред.).

В свою очередь пресс-служба полиции Варшавы сообщила, что во время финального матча Евро-2012 между сборными Италии и Испании, который состоялся в Киеве, в фан-зоне польской столицы находилось несколько десятков тысяч болельщиков, однако никаких правонарушений зафиксировано не было. По ее данным, безопасность общественного порядка в столице Польши обеспечивали 6 тыс. правоохранителей (***В период Евро-2012 польская полиция задержала около 600 человек // Обозреватель*** (<http://obozrevatel.com/crime/64170-v-period-evro-2012-polskaya-politsiya-zaderzhala-okolo-600-chelovek.htm>). – 2012. – 02.07).

КИЇВ

Во время финального матча Евро-2012 столичную фан-зону посетило более 100 тыс. футбольных фанатов. Об этом сообщает пресс-служба организаторов фан-зоны.

Просмотр матча и празднования завершения Евро-2012 прошли спокойно – нарушений общественного порядка и каких-либо инцидентов зарегистрировано не было. Не было нарушений общественного порядка и на территории НСК «Олимпийский».

По информации Главного управления здравоохранения, за медицинской помощью обратились 39 болельщиков. В частности,

31 обращение получили врачи, дежурившие в зоне стадиона. К врачам фан-зоны обратился один болельщик. Семь обращений поступило из других мест. Ни один болельщик не был госпитализирован.

По словам организаторов, в фан-зоне вчера царил атмосфера единения. Иностранцы обменивались дружескими объятиями с украинцами и утверждали, что обязательно вернуться в столицу Украины.

Как отметил председатель Киевской городской государственной администрации А. Попов, чрезвычайно важную роль в организации евротурнира сыграли киевляне. Глава КГГА поблагодарил всех, кто приобщился к подготовке и организации Евро-2012 и подчеркнул, что настоящим победителем Чемпионата стал Киев и киевляне (*Киевская фан-зона в день финала собрала более 100 тыс. болельщиков // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/46949>). – 2012. – 02.07*).

* * *

Київська адміністрація вже підрахувала прибутки від Євро-2012. Столиця заробила 84 млн грн – на готелях, гуртожитках і торгівлі.

Загалом, за даними прикордонників, під час чемпіонату Україну відвідали понад 8 млн туристів. У столичній фан-зоні найбільше було шведів, а також чимало іспанців, англійців та італійців.

Серед іноземців найбільшим попитом користувалися футболки національної збірної, а надто, з прізвиськом Андрія Шевченка. А також, як це не дивно, туристи охоче купували одяг з символікою СРСР.

Із радянського краму інтуристи вбираються найчастіше у КДБШне і олімпійського ведмедика. А з українського на другому місці після футбольної символіки – Чорнобиль.

Національне вбрання та вишиванки, навпроти, попитом не користувалися – рукоділля футбольні фани не оцінили.

Що ж до пива, то хмільного напою іноземці лише у київській фан-зоні випили цілих 500 тис. літрів. Навіть, за найскромнішими підрахунками КМДА, якщо пили найдешевше – по 10 грн – це вже 5 млн грн.

Найбільше місто заробило на ліцензіях на алкоголь і тютюн – майже 50 млн грн. Решта прибутку прийшло з виплат підприємців і туристичного збору.

Також у виграші залишилися фаст-фуди. Заклад біля фан-зони за вечір фінального матчу зібрав рекордну кількість відвідувачів – 17 тис. вболівальників, що на 60 % більше, ніж зазвичай.

Утім, аналітики радіти не квапляться. За попередніми підрахунками, Україна інвестувала в Євро-2012 близько 14 млрд, із них дві третини не окупляться відразу. Експерти кажуть, що це інвестиції в майбутнє.

На часі ще немає загальної статистики прибутків, та у мініфраструктурі пообіцяли все порахувати за два тижні (*Київ підрахував прибутки від Євро-2012 // Radio Era (<http://www.radioera.com.ua/eranews/?idArticle=43095>). – 2012. – 03.07*).

* * *

Рекордна кількість осіб перетнула державний кордон України під час фінального матчу Євро-2012, що відбувся у Києві.

Так за минулу добу через кордон прослідувало 360 тис. осіб та 70 тис. транспортних засобів, йдеться у повідомленні Державної прикордонної служби України. Даний показник є своєрідним рекордом за останній час.

Нагадаємо, що під час чвертьфінальних матчів на кордоні також було зафіксовано один з найбільших показників осіб, що перетнули кордон – 340 тис.

Гості футбольного чемпіонату активно прямували на фінал між збірними Іспанії та Італії. Тільки за вчорашній день в аеропорту «Бориспіль» прикордонники оформили понад 640 рейсів, з яких 400 були на приліт в Україну (*Під час фіналу Євро-2012 кордон України перетнула рекордна кількість осіб // Чемпіон (http://www.champion.com.ua/euro2012/2012/07/2/498754)*).

* * *

За три недели работы киевской фан-зоны было выпито 500 000 литров пива и съедено 100 000 хот-догов, а каждый пятый болельщик изобразил на своем лице символику любимой команды.

Как сообщалось ранее, киевская фан-зона побила рекорды посещаемости фан-зон не только турнира 2012 года, но и всех еврочемпионатов. Фан-зону столицы посетило свыше 1 500 000 человек. Она стала образцовой в вопросах безопасности, чистоты и порядка, сервиса и атмосферы.

В день финала Евро-2012 столичная фан-зона собрала очередной аншлаг – 120 тысяч гостей.

Более 63, 5 тыс. болельщиков посетили финальный матч Евро-2012 на НСК «Олимпийский». Они устроили на трибунах настоящий праздник (*Посетители фан-зоны Киева выпили 500 тыс. литров пива // Обозреватель (http://kiyany.obozrevatel.com/life/76983-posetiteli-fan-zonyi-kieva-vyipili-500-tyis.-litrov-piva.htm)*. – 2012. – 02.07).

* * *

Демонтажем и уборкой официальной фан-зоны Киева занимаются около 700 человек. Об этом сообщила пресс-секретарь фан-зоны С. Бовкун.

«Поскольку после финального матча было очень много мусора, уборка заняла больше времени, чем в обычный день. Ведь в фан-зоне было около 140 тыс. человек», – отметила С. Бовкун.

По ее словам, Крещатик должен стать проездным до 14 июля, но руководство фан-зоны планирует убрать фан-зону раньше – до 10 июля (*Киевскую фан-зону убирают около 700 человек // Обозреватель (http://kiyany.obozrevatel.com/life/12394-kievskuyu-fan-zonu-ubirayut-okolo-700-chelovek.htm)*. – 2012. – 03.07).

* * *

После окончания Евро-2012, киевская фан-зона может получить вторую жизнь, а новые уличные указатели, информационные таблички, туристические информационные стенды, будут и дальше служить киевлянам.

Киевляне прожили первый день без Евро-2012. Власти столицы отчитались, что город заработал на футбольном чемпионате порядка 84 млн гривен. Со дня на день жизнь города вернется в обычное русло. Как выяснила «Сегодня», туалеты для фанов переедут в парки, палатки шведов уже отдали в спортивные лагеря, а в Музее Киева появится евроэкспозиция. Но самое интересное, что фан-зона в Киеве может еще возродиться.

Уже начался демонтаж фан-зоны. В первую очередь убрали все огромные экраны, начали разбирать сцену, демонтируют палатки, складывают лавочки и стульчики, аппаратуру, технику, вывозят ящики невыпитого пива. Однако организаторы фан-зоны планируют ее возродить, но уже в другом месте.

«Конечно, ради любого крупного мероприятия перекрывать Крещатик никто не будет, но в городе есть и другие подходящие для обустройства места. Например, перед Дворцом спорта можно развернуть площадку, где могли бы собираться болельщики во время того или иного мероприятия», — сообщила пиар-директор столичной фан-зоны С. Бовкун.

Пригодятся и туалеты, которые были установлены в фан-зоне. Их планируют поставить в парках, где уборных не хватает. А пока жизнь фан-зоны продолжается в интернете. На ее официальных страничках в «Фейсбуке» и «ВКонтакте» выложат фотографии посетителей – тех, кто узнает себя на фото, ждут подарки. А в мэрии для киевлян готовят выставку. «В Музее истории Киева на ул. Б. Хмельницкого планируем открыть отдельную экспозицию, где соберут экспонаты, фотографии, посвященные Евро-2012. Ориентировочно, посетители смогут увидеть ее в сентябре-октябре этого года», – рассказали в главке КГГА по подготовке к Евро-2012.

На Трухановом острове, ставшем на Евро-2012 достопримечательностью, уже тихо и спокойно. На пляжах загорают киевляне. О том, что здесь был кемпинг, напоминают лишь указатели на английском: «Медпункт, «Полиция», предупреждения о том, что нельзя купаться, и даже надписи на туалетах, что это зона Wi-Fi. Большая часть туалетов и все душевые закрыты. Зато пиво в кафешках подешевело – теперь 0,5 л стоит не 20, а 10 грн. В КП «Плесо» уверяют, что палатки, карематы, спальные мешки, которые оставили шведы, не пропали, как писали в интернете. А все добро передали организациям, занимающимся спортивным развитием детей.

В мэрии говорят, что новые уличные указатели, информационные таблички, туристические информационные стенды, которые появились перед Евро-2012, будут и дальше служить киевлянам. А указатели движения, которые киевляне прозвали «ребусами» и в которых так и не

смогли разобраться, демонтируют. Будут напоминать о том, что мы принимали чемпионат, и гигантские футбольные мячи на въездах в Киев. А вот объявлять станции на английском в метро, скорее всего, не будут.

«Мы не планировали дубляж, но этот вопрос еще решается», – сказали в метрополитене.

Станция Майдан Независимости, закрытая на месяц, уже работает. А водители смогут вздохнуть с облегчением только через несколько дней, когда проезд в центре столицы станет полностью свободным. Центр Киева будет перекрыт еще неделю. До 01:00 7 июля будет закрыт Майдан и Крещатик от ул. Институтской до Б. Хмельницкого. До 7 июля будет запрещено парковаться на Хмельницкого от Пушкинской до Крещатика, на ул. Прорезной от Пушкинской до Крещатика и на ул. Городецкого от ул. Заньковецкой до Крещатика (*Киевскую фан-зону Евро-2012 могут перенести к Дворцу спорта // Ирта-факс (<http://irtafax.com.ua/news/2012/07/2012-07-03-18.html>)*).

Позитивні відгуки

Готовність столиці до проведення Євро-2012 високо оцінили представники Великобританії. Напередодні офіційного завершення своєї дипломатичної місії в Україні Надзвичайний та Повноважний Посол Великобританії в Україні Л. Тернер здійснив офіційний візит до київської мерії. Прощальну зустріч з дипломатом провів голова КМДА О. Попов.

Як зазначив Л. Тернер, українська столиця завжди була гостинним містом, і особливо привітно кияни проявили себе під час проведення футбольного чемпіонату.

«Українці – надзвичайно працелюбна і доброзичлива нація. Ви чудово підготували місто до футбольного свята, вдало облаштували фан-зону та тепло зустріли британських вболівальників. Це дало можливість фанатам з Великої Британії добре тут почуватися», – зазначив Л. Тернер.

Також посол відзначив суттєві позитивні зрушення у розвитку туристичної інфраструктури Києва, яка пов'язана з проведенням Євро-2012. «Я переконаний, що Київ має дуже великий потенціал. Якщо раніше багато моїх англійських друзів нарікали, що англомовній людині важко зорієнтуватися у вашому місті, навіть дістатися з аеропорту до центру столиці, то нині ця ситуація змінилася на краще. Англійські футбольні фани відзначили, що їм дуже комфортно у Києві. І це – приємно», – сказав Л. Тернер.

Дипломатичні поради, які посол висловив О. Попову, стосувалися популяризації нашої столиці за кордоном. «Київ – це дуже цікаве історичне місто. Тут є багато красивих місць, дивовижні парки, музеї, галереї, які можуть викликати інтерес іноземних туристів. Тому варто популяризувати місто за межами вашої держави», – підсумував посол.

Окрім того, Л. Тернер звернув увагу на інвестиційний клімат в Україні. «Бізнес-клімат в Україні потрібно поліпшувати. Сьогодні закордонні інвестори вагаються вкладати сюди свої кошти», – зауважив він. В свою чергу, голова КМДА висловив сподівання щодо подальшого плідного співробітництва Києва та Лондона. «Ми покладаємо великі надії на зовнішньоекономічну співпрацю з Лондоном. І, переконаний, що у нас є великий потенціал до взаємовигідного партнерства у найрізноманітніших галузях», – наголосив О. Попов.

Голова КМДА побажав Л. Тернеру успіхів у його новій місії у Туреччині та вдалого проведення другої найбільшої спортивної події року – Олімпійських ігор, які стартують через місяць у Лондоні. А на згадку про Київ та Україну подарував дипломатові традиційну вишиванку та фотоальбом про українську столицю (*Щербата І. Київ став зручнішим для іноземних туристів* // *Хрещатик*(www.kreschatic.kiev.ua/ua/4105/art/1341255598.html). – 2012. – 03.07).

* * *

Влиятельное американское издание The New York Times в своем приложении, посвященном путешествиям, опубликовало обзорную статью, посвященную украинской столице.

Авторы одобрительно отзываются о Киеве и дают рекомендации по ориентированию в городе – куда пойти, что посмотреть, где и что можно вкусно поесть.

«После десятилетий советского господства Киев превратился в один из самых ярких городов XX века», – отмечает The New York Times. Американская газета отмечает, что в связи с Евро-2012 принимающий город стал модным, и магнитом притягивает внимание тысяч туристов со всего мира. А положительные и восторженные отзывы проведения турнира в зарубежных СМИ добавили плюсов к международной репутации страны.

В списке рекомендованных мест от The New York Times, которые обязательно надо посетить за 36 часов – центральный Майдан Независимости, главный храм страны – Святая София, в котором царит атмосфера средневековья, и Киево-Печерская лавра. Автор советует увидеть также миниатюрные мастера-самоучки Николая Сядристого, создавший шедевры-миниатюры, которые надо рассматривать под микроскопом. Более того, здесь много интересного для любителей древности – в городе есть пещеры, церкви и памятники истории, есть также много интересных легенд города.

Среди выдающихся прогулочных мест оказался даже «великолепный» Труханов остров, который разместил тысяч шведов в фан-кемпинге во время Евро-2012. Более того, этот остров как любимое место отдыха киевлян и гостей, издание называет «Рио на Днепре» с великолепными видами и атмосферой.

Относительно самих киевлян, которые отражают природу города, The New York Times описывает их как людей с «прекрасным чувством юмора и безграничной жадой развлечений».

Издание отмечает, что в Киеве развивается современное искусство, растет новое поколение шеф-поваров, внедряет новейшие подходы в украинской кухне. Кроме того, в городе бурлит замечательная ночная жизнь. А поэтому он стало городом-магнитом, куда европейцы и россияне приезжают на уикенд.

Автор не обошел вниманием и «гастрономическую» часть экскурсии. И перечисляет главные блюда традиционной украинской кухни, которая запомнится гостям не меньше, чем исторические достопримечательности. «Советник» приглашает также посетить Бессарабский рынок – главное место, где можно приобрести и даже продегустировать деликатесы.

Всего же для тех, кто приезжает впервые, город выглядит как разноцветная «украинская пысанка» – с ярко раскрашенными зданиями, золотыми куполами на холмах Днепра (*New York Times: Киев – один из самых красивых городов мира // Комитет общественного контроля ЧЕ-12* (<http://komitet12.org.ua/kiev/new-york-times-kiev-odin-iz-samich-krasivich-gorodov-mira>). – 2012. – 26.06).

Негативні відгуки у ЗМІ

Столичным властям во время подготовки к Евро-2012 приходилось усиленно отбиваться от шквала критики в СМИ. Об этом во время аппаратного совещания Киевской горгосадминистрации заявил замглавы КГГА А. Голубченко.

«Мне очень обидно. Нам много сил и энергии, которую мы, кстати, могли бы направить в другое русло, приходилось тратить на противодействие шквалу критики, в заграничных и, что самое обидное, в отечественных СМИ. Нам нужно было постоянно доказывать, что мы можем работать значительно лучше», – пожаловался замглавы КГГА.

По его словам, это не совсем здоровая ситуация, когда СМИ усиленно критикуют власть исключительно для критики (*В КГГА обиделись на критику со стороны СМИ // Независимое Бюро Новостей* (<http://nbnews.com.ua/news/47087>). – 2012. – 03.07).

ЛЬВІВ

Таке омріяне для України і Львова свято Євро-2012 закінчилось. Для Львова воно закінчилось раніше, ніж для Донецька та Києва. Однак, за

підрахунками фахівців, саме Львів став фаворитом туристів та футбольних уболівальників. Львів розхвалили закордонні ЗМІ називаючи його «привітним містом партизан», а тисячі туристів виспівували на вуличках міста про те, як сильно вони захоплені красою та привітністю, яка їх оточує.

Львів, за час проведення трьох матчів Євро-2012 відвідало 96 тис. туристів. З них: 42 тис. німців, 22 тис. данців, 18 тис. португальців, 4,7 тис. поляків, 3 тис. росіян, 1,1 тис. канадців, 650 американців. Окрім того, були туристи з Бельгії, Хорватії, Чехії, Туреччини, Білорусі, Нідерландів. Великий потік туристів йшов через волинські пункти пропуску, адже в європейців GPRS-навігаторах «забиті» координати саме волинських пунктів пропуску.

За інформацією міського голови Львова А. Садового, у Львові в період трьох матчів Євро-2012 стадіон та фан-зону відвідало близько 410 тис. уболівальників, 100 тис. фанів побувало на стадіоні, близько 310 тис. – у фан-зоні.

Як розповів А. Садовий, на третій матч між збірними Данії та Німеччини, що відбувся 17 червня прибуло 45 тис. туристів. У фан-зоні протягом того дня перебувало 40 тис. осіб. Як наголосив міський голова, найбільша завантаженість фан-зони була 15 червня під час другого матчу збірної України. Під час трансляції гри у фан-зоні перебувало 35 тис. осіб.

Натомість, фахівці з УЄФА відзначили дуже якісну організацію дорожнього руху в Львові під час Євро-2012. Міський голова вважає, що автобуси доправляли фанатів до стадіону та повертали назад справно. «На мою думку, ми з цією задачею справилися. Звичайно, не може бути стовідсоткового результату», – наголосив він.

Підготовка Львівщини до фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу 2012 року велася відповідно до цільової програми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів, яка передбачала фінансування у сумі майже 12,4 мільярди гривень. Однак фактично на підготовку області було профінансовано 10,45 млрд грн, з яких 8,1 млрд – кошти із державного бюджету, 0,22 млрд – кошти місцевих бюджетів та 2,2 млрд – гроші інвесторів.

Днями, під час прес-конференції голова Львівської ОДА М. Костюк розповів, що Обласною програмою з питань безпеки та правопорядку на період підготовки та проведення Євро-2012 впродовж трьох останніх років профінансовано 7,65 млн грн. Ці кошти витратили на модернізацію матеріально-технічного забезпечення територіальних органів МВС, МНВ, СБУ та внутрішніх військ.

Щодо головних об'єктів Євро-2012, для проведення чемпіонату було збудовано стадіон «Арена-Львів» (вартість – 2,94 млрд грн, профінансовано – 2,6 млрд грн, залишилось профінансувати 334 млн грн), реконструйовано і збудовано злітно-посадкову смугу, новий термінал Міжнародного аеропорту «Львів» (загальна вартість проекту – 4,6 млрд грн), відновлено стадіон Львівського державного університету фізичної культури (профінансовано

78,5 млн грн) та стадіон у смт. Славське Сколівського району (профінансовано 22 млн грн).

М. Костюк також розповів про те, що на будівництво і реконструкцію доріг Львівщини (зокрема, дороги загального користування Львів-Краківець, Львів-Рава-Руська, Львів-Шегині, а також західний обхід міста Львова, пониження частини дороги Львів-Пустомити і під'їзд до Трускавця) профінансовано 568,57 млн грн, а ще 311,17 млн грн – витрачено на комунальні дороги Львова.

А. Садовий переконаний, що Львів надалі розвиватиме туризм та ІТ. Місто після Євро-2012 очікує значного збільшення туристичного потоку: «Сьогодні є позитивний результат. Тому наше завдання тепер – не зупинятися, а достатньо швидко отримані результати впроваджувати в життя, щоб розвивалася індустрія туризму. Разом з цим пріоритетною також є індустрія ІТ. Кожен міський голова європейського міста мріє мати розвинуті індустрії туризму і ІТ. Це є дуже великі прибутки, комфортне проживання мешканців, хороші надходження до бюджету. Ми не зупиняємося. Ми працювали вчора, працюємо сьогодні і будемо працювати завтра», – запевнив міський голова Львова А. Садовий.

Задоволений роботою своїх підлеглих і начальник Головного управління МВС України у Львівській області, генерал-майор міліції О. Рудяк. Він сподівається, що можливо, завдяки «Євро-2012», авторитет правоохоронці на кілька відсотків зріс.

«Ще за два місяці до проведення матчів у Львові, я сказав, що наша міліція готова до «Євро-2012» на 100 %. Були проведені тренування, вирішили низку завдань оперативного-службового характеру. Звичайно, не можна казати, що в той час, коли проходить чемпіонат, не скоюються злочини, і міліція зорієнтована лише на охорону громадського порядку стосовно подій, пов'язаних з футболом чи фанами», – зазначив О. Рудяк.

За його словами, на час «Євро-2012» у Львові була задіяна величезна кількість особового складу, тому рівень вуличної злочинності, пік якої завжди припадає на літо, значно знизився. Кількість грабежів, хуліганств та розбійних нападів на вулицях Львова суттєво зменшилась. На вулицях міста було багато людей у формі, патрулювали 33 автомобілі, що були надані у розпорядження підрозділів громадської безпеки, плюс відповідальне ставлення до роботи з боку працівників УМВС – все це дало позитивний результат.

Він також відзначив, що міліціонери Львівщини і працівники міліції із п'яти прибулих до нас областей практично не допустили жодних грубих порушень дисципліни.

«До чемпіонату «Євро-2012» ми підійшли з повною відповідальністю, адже від цього залежав і залежить імідж міста Лева та нашої держави. Стосовно працівників львівської міліції, не хотів би наголошувати на їхній кількості, а щодо міліціонерів з інших областей, то їх було 1342 особи – з блоку громадської безпеки. На території Львова постійно діяли 327 нарядів,

беручи до уваги службовців Внутрішніх військ, прибулі з інших областей підрозділи та наші внутрішні резерви. Ви, очевидно, звернули увагу, що у місті, практично не був присутній «Беркут». Усі підрозділи «Беркуту» переведені у розряд резерву, на випадок ускладнення оперативної обстановки. Львів'яни з розумінням поставилися до вболівальників, а вболівальники до львів'ян. Під час першого матчу були певні тертя, я б навіть це назвав звиканням одних до других, але без порушення громадського порядку. Спочатку, можливо, гості з-за кордону не зовсім ще адекватно сприймали Україну як європейську державу. Та згодом зрозуміли: Львів – справжнє європейське місто, з усіма притаманними цьому ознаками. Що ж до львів'ян, то вони на початку звалили до манер вболівальників, їхніх методів та засобів, коли перемогу своєї збірної галасливо святкують до ранку. Але дуже швидко консенсус було знайдено», – сказав О. Рудяк.

Словом, Євро-2012 закінчилось. І туристи тепер спокійно можуть приїздити до Львова, адже як повідомили в управлінні туризму департаменту «ЄВРО-2012», готелі Львова після ЄВРО-2012 вже остаточно оптимізували свої ціни (*Новик А. Після ЄВРО-2012: Підсумки і надії для Львова // Поступ (<http://postup.brama.com/usual.php?what=74162>). – 2012. – 02.07*).

* * *

Львов заработал на Евро-2012 больше 150 млн грн. Это, пожалуй, первый и пока что единственный город, который не только старается постоянно обнародовать статистику посещаемости города иностранными болельщиками, но уже и дает оценки касаясь полученной Львовом прибыли от Евро-2012.

По оценкам местных властей, за время проведения Евро-2012 львовский аэропорт обслужил 50 тыс. пассажиров и 900 рейсов. В частности, много болельщиков добиралось в город Льва из таких стран как Дания, Германия, Португалия, Польша, Чехия, Австрия, Беларусь. По оценкам специалистов Мининфраструктуры, таким образом общий пассажиропоток во львовском аэропорту вырос в 2-2,5 раза по сравнению с обычным периодом.

По информации Львовского горсовета, за 10 дней Чемпионата Европы по футболу Львов посетили порядка 150 тыс. иностранцев из более чем 30 стран мира. Причем, как отмечают власти, большинство прибыло из Германии и Португалии. По оценкам львовских чиновников, каждый турист в среднем оставил во Львове порядка 110-120 евро. И если за три дня матчей футбольные фанаты наполнили бюджет города на 30-40 млн грн, то в целом львовские власти надеются получить благодаря Евро-2012 прибыль на уровне 150 млн грн.

Несмотря на хорошие, по мнению львовских властей, доходы, полученные во время Евро-2012, нельзя не отметить тот факт, что в середине июня местные отели не были заполнены, как говорится, под

завязку. В частности, по данным Львовского горсовета, в отелях были свободы около 12 % мест (в центральной части), а в хостелах – около 20 %. И это уже не говоря о подготовленных общежитиях и возможности посуточной аренды квартиры.

Однако, как рассказывают львовские чиновники, иностранные туристы оказались настолько покорены архитектурой и историей города, что уже сегодня кто-то либо остается на несколько дней дольше, чтобы хорошенько осмотреть город, либо бронирует места в местных гостиницах на раннюю осень (*Львов заработал на Евро-2012 больше 150 млн гривен // Обозреватель (<http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/05214-lvov-arabotal-na-evro-2012-bolshe-150-mln-griven.htm>). – 2012. – 01.07*).

* * *

Як свідчить досвід попередніх турнірів, потік туристів до міст, що приймають спортивні чемпіонати, збільшується на 40 %. У цьому впевнена заступник директора Агенції з підготовки Львова до Євро-2012 С. Короненко.

«Перше враження на туристів та уболівальників, безперечно, створювало місто. Тому добре, що фан-зона була у центрі й уболівальники, йдучи на фан-зону чи то з готелю, чи з вокзалу й аеропорту, вже могли познайомитись із центральною частиною міста.

Успіх львівської фан-зони є безперечним, і УЄФА це також відзначає. Звичайно, ми не можемо конкурувати з Києвом, але з іншими містами можемо, і наша фан-зона справді біла рекорди. Відвідуваність була дуже висока, і атмосфера дуже приємна», – розповіла С. Короненко.

Як зазначила заступник директора Агенції з підготовки Львова до Євро-2012, на території фан-зони кожного дня присутній менеджер від УЄФА, він оцінює кількість відвідувачів, роботу майданчиків, екранів та сцени (*В УЄФА кажуть, що туристичний потік у Львові має збільшитися на 40 % // Чемпіон (<http://www.champion.com.ua/euro2012/2012/07/2/498741>)).*

ДОНЕЦЬК

Мэр Донецка А. Лукьянченко рассказал, сколько денег заработал Донецк благодаря Евро-2012.

Особую благодарность он высказал жителям города и волонтерам, а также – Президенту Украины В. Януковичу, руководству УЕФА, которое помогало в проведении матчей в Донецке, Р. Ахметову – президенту ФК «Шахтер», персоналу стадиона «Донбасс Арена».

А. Лукьянченко подчеркнул, что горожанам удалось развеять европейский миф о Донецке, которым пугали население разных стран. Надо отметить, около 300 тыс. болельщиков посетили Донецк.

Они прибывали разными способами. Так, 70 тыс. добрались до города с помощью автотранспорта, еще 70 тыс. – железнодорожным транспортом, примерно 57 тыс. прилетели в Донецк воздушным путем (*Обозреватель* (<http://finance.obozrevatel.com/business-and-finance/28467-mer-rasskazal-skolko-deneg-zarabotal-donetsk-blagodarya-evro-2012.htm>). – 2012. – 01.07).

* * *

У дні Євро-2012 Донецьк відвідали майже 40 тис. росіян, які стали найчисленнішою групою іноземних гостей. Понад 30 тисяч – французи й англійці. Про це повідомив міський прес-центр чемпіонату, підбиваючи його підсумок.

«У Донецьку було зафіксовано перебування: французів – 15,7 тисячі; англійців – 15,3 тисячі; росіян – 39 тисяч; українців із різних регіонів країни – 43,5 тисячі», – йдеться у повідомленні.

На матчах фінальної частини ЧЄ-2012 у Донецьку побувало близько 300 тисяч уболівальників, з яких майже половина прибула авіатранспортом і залізницею.

Стадіон «Донбас Арена» всього відвідали 235 тисяч уболівальників. Найбільшу кількість фанатів було зафіксовано на матчі Україна-Франція (*На Євро-2012 «Донбас Арена» відвідало 235 тис фанів // Інформаційний центр «Україна-2012»* (<http://ukraine2012.gov.ua/news/195/55054>). – 2012. – 03.07).

* * *

Загальна заповнюваність готелів у дні Євро-2012 в Донецьку становила 98-99 %. Про це повідомив прес-центр приймаючого міста.

«Найбільше навантаження на об'єкти розміщення спостерігалось під час проведення матчів Іспанія-Франція (23.06) та Іспанія-Португалія (27.06). Під час Євро-2012 готелі міста були заповнені на 98-9 %», – вказується в повідомленні.

Загальна кількість місце-ночей, що потребувалися, із 11 по 27 червня становила майже 64 тис., з них майже 25 тис. припало на готелі. Також значним виявилось розміщення в гуртожитках і санаторіях, кемпінг-парку.

Нагадаємо, що загальна кількість місць класу 3*, 4*, 5* в готелях міста перевищила 1900.

У рамках програми підготовки до фінальної частини чемпіонату Європи з футболу в обласному центрі реконструйовано і побудовано близько 15 готелів. Останні два з них було введено в дію за декілька днів до початку турніру (*На Євро-2012 донецькі готелі були заповнені на 98-99 % // Інформаційний центр «Україна-2012»* (<http://ukraine2012.gov.ua/news/193/55051>). – 2012. – 03.07).

* * *

Донецький аеропорт за час Євро-2012 обслужив більше 1,3 тис. літаків та 57 тис. пасажирів. Про це повідомили у прес-службі Донецької облдержадміністрації.

«Міжнародний аеропорт «Донецьк» за час Євро-2012 обслужив 1372 літаків і понад 57 тис. пасажирів. Основними напрямками прильоту гостей стали Польща, Німеччина, Франція, Великобританія, Іспанія, Румунія, Росія і внутрішні українські рейси», – зазначається у повідомленні.

За даними прес-служби, 27 червня аеропорт «Донецьк» вперше прийняв повітряні судна з Пекіна і Сінгапуру.

На матчах фінальної частини чемпіонату Євро-2012 в столиці Донбасу побувало близько 300 тисяч уболівальників. В середньому на Євро-2012 кожен матч на стадіоні відвідувало 40-45 тис. уболівальників, в основному з Англії, Франції, Іспанії, Польщі, Німеччини, Росії, України.

За час роботи донецької фан-зони її відвідало близько 320 тис. уболівальників. Під час турніру працювало близько 1300 волонтерів приймаючого міста (*Донецький аеропорт на Євро-2012 прийняв 1,3 тис. літаків // Інформаційний центр «Україна-2012»*<http://ukraine2012.gov.ua/news/191/55048>). – 2012. – 02.07).

ХАРКІВ

110 тис. 646 уболівальників відвідали три харківських матчі Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. Про це повідомив заступник голови ХОДА Ю. Сапронов.

Він уточнив, що серед фанів найбільша кількість уболівальників з Голландії – понад 40 тис., Німеччини – понад 10 тис., Росії – близько 8 тис., Данії – близько 5 тис.

Ю. Сапронов також зазначив, що на час проведення Євро-2012 у Харкові збільшився пасажиропотік на різних видах транспорту.

«З 6 до 19 червня через автомобільні пропуски прослідувало 847 автобусів з більш ніж 22 тис. пасажирів. Пасажиропотік на авіаційному транспорті збільшився більш ніж у 4,5 раза (для порівняння – у Львові трохи більше ніж у 2 рази). З 8 до 18 червня харківський аеропорт прийняв майже 53 тис. пасажирів. 13 червня – у день матчу Голландія – Німеччина – було здійснено 194 злітно-посадкових операції, 9 червня – 98, 17 червня – 82. На Південній залізниці з 9 до 18 червня загальний пасажиропотік становив близько 9,5 тис. чоловік», – підкреслив заступник голови ХОДА (*Матчі Євро-2012 у Харкові відвідали понад 110 тис. уболівальників // Харківська міська рада* (<http://www.city.kharkov.ua/uk/news/matchi-yevro-2012-u-harkovi-vidvidali-ponad-110-tisyach-ubolivalnikov-14714.html>). – 2012. – 03.07).

* * *

За 2008-2012 роки витрачено 13 млрд 658 млн грн на підготовку та проведення Євро-2012 у Харкові. Про це під час прес-конференції повідомив заступник губернатора Харківської області Ю. Сапронов.

За інформацією віце-губернатора, найбільше коштів виділили інвестори, а саме 9 млрд грн виділили Укравтодор та компанія DCH IMMO Limited. 5 млрд грн з цих коштів виділила Південна залізниця. З Державного бюджету України надійшло 3,4 млрд грн.

Майже 2 млрд грн виділили міський бюджет Харкова та обласний бюджет (*Тесло І. Скільки Харківській області коштувало Євро-2012 (Результати) // Слобідський край (<http://slk.kh.ua/news/yevro2012/skilki-groshej-kharkivskij-oblasti-koshtovalo-yevro-2012-rezultati.html>). – 2012. – 2.07).*

* * *

Грандиозный праздничный фейерверк, который прогремел 1 июля под легендарный футбольный гимн группы «Queen» «We are the champions», поставил последнюю точку в работе официальной харьковской фан-зоны Евро-2012 на площади Свободы.

Трансляция финального матча Италия – Испания собрала около 45 тыс. человек в харьковской фан-зоне на пл. Свободы. Это спортивное событие завершило работу официальных фан-зон городов, принимающих Евро-2012.

По завершении трансляции матча к харьковчанам и гостям города обратился заместитель городского головы по вопросам семьи, молодежи, спорта и подготовки Евро-2012 А. Попов, который объявил о закрытии официальной фан-зоны на пл. Свободы.

– В течение 20 дней чемпионат Европы по футболу 2012 года был огромным праздником для всех нас, – отметил он. – Болельщики сборной Голландии, которые базировались в Харькове, научили нас дружить и болеть за свою команду. Со своей стороны мы сделали все возможное, чтобы пребывание харьковчан и гостей города в фан-зоне было комфортным, и надеюсь, что всем понравилось.

По словам заместителя директора Департамента по вопросам подготовки Евро-2012 по футболу Харьковского горсовета Н. Мирошниченко, с 7 июня харьковскую фан-зону посетили 758 тыс. харьковчан и гостей города. В эти дни их развлекали 85 творческих коллективов из Украины и зарубежья. За 24 дня болельщики выпили более 85 тыс. литров пива, 23 тыс. литров воды, кваса и кока-колы и съели 20 тыс. пакетов со снеками. Вывезено 600 тонн мусора.

– Наиболее интересными для болельщиков оказались дни, когда состязались сборные Украины и Голландии. Больше всего посетителей – 300 тыс. – побывало в фан-зоне на площади Свободы 13 июня – в день матча между Голландией и Германией, – уточнила Н. Мирошниченко.

Также заместитель директора Департамента отметила, что на протяжении Евро-2012 в харьковской фан-зоне были соблюдены все требования безопасности.

– Хорошо сработали частная охрана и сотрудники правоохранительных органов. Дежурили медицинские бригады, очень помогали волонтеры. Благодаря этой слаженной работе никаких особых происшествий в фан-зоне не было, – подчеркнула Н. Мирошниченко (*Канунникова И. Сколько пива выпили в фан-зоне Харькова // Вечерний Харьков (http://www.vecherniy.kharkov.ua/news/65458/). – 2012. – 03.07).*

* * *

В Харькове начался демонтаж фан-зоны. К 7 июля на площади Свободы не останется уже ничего, что напоминало бы о грандиозном празднике футбола – Евро-2012.

На главной площади Харькова кипит работа – около 60 человек круглосуточно трудятся над демонтажем фан-зоны Евро-2012. Уже сняты экраны, рабочие разбирают главную сцену.

– Следующий этап – демонтаж палатки торгового оборудования, в последнюю очередь предстоит разобрать ВИП-зону и убрать забор, – рассказывает координатор официальной фан-зоны в Харькове Н. Росинская. – Думаю, уже к вечеру 6 июля площадь Свободы будет приведена в первоначальный вид.

Арендованное имущество возвращается собственникам. Большая часть его отправится в Киев, чтобы принять участие в организации других мероприятий.

– Удивительно, – отмечает Н. Росинская, – но все оборудование, все палатки остались в целостности и сохранности – ничего не украдено и не поломано. Даже поставщики были удивлены: ни один холодильник за время работы фан-зоны не вышел из строя. А ведь за 24 дня здесь побывало более 750 болельщиков.

Нераспроданную сувенирную продукцию с Евро-символикой, возможно, определят в музей Евро-2012. Над идеей его создания подумывают в горсовете (*Стрельник И. Когда в Харькове закончат разбирать фан-зону // Вечерний Харьков (http://www.vecherniy.kharkov.ua/news/65467/). – 2012. – 03.07).*

Економічне значення Євро-2012

В строительстве и отельном бизнесе после проведения Евро-2012 возможны сокращения рабочих мест. Об этом заявил заместитель главы Федерации профсоюзов Украины С. Кондюк.

По его словам, по экспертным оценкам, под Евро-2012 в Украине были созданы 3-10 % рабочих мест, часть из которых может быть сокращена. При этом С. Кондюк отметил, что сокращения вряд ли станут «залповыми», то есть будут иметь постепенный характер.

«Вероятно, также инерционное развитие в дорожном строительстве, отельном и строительном бизнесе. Мы убеждены, что у политической и бизнес-элиты хватит мудрости, чтобы осуществить второй вариант», – резюмировал представитель ФПУ (*После Евро-2012 в строительстве и отельном бизнесе возможны сокращения рабочих мест // Ирта-факс (<http://irtafax.com.ua/news/2012/06/2012-06-29-37.html>)*).

* * *

Во время Евро-2012 больше всего заработали аэропорты, кафе и службы такси. Об этом сообщили эксперты и экономисты.

Так, рекордсменом по принятию фанов стал столичный аэропорт «Борисполь». Только за три дня Евро-2012 главный аэропорт страны принял около 90 тыс. пассажиров.

Львовский аэропорт за время Евро-2012 обслужил 50 тыс. пассажиров и 900 рейсов. Общий пассажиропоток в нем вырос в 2-2,5 раза по сравнению с обычным периодом.

Харьковский аэропорт за время Евро-2012 обслужил 750 самолетов и 52,5 тыс. пассажиров. Здесь пассажиропоток вырос в 4,5 раза по сравнению с обычным периодом.

За первые четыре дня Евро-2012 Донецкий аэропорт обслужил 336 рейсов и 17,6 тыс. пассажиров. Полуфинал добавил воздушным воротам Донецка еще около двухсот дополнительных авиарейсов – это около 50 тыс. футбольных болельщиков.

Неплохо сумели заработать заведения общепита. «У меня впервые так много клиентов. Месяц такой работы – и можно всю зиму отдыхать», – так охарактеризовал свою прибыль от Евро-2012 владелец одного небольшого кафе, расположенного в центральной части города. По его словам, в дни чемпионата он поднял цены в меню примерно на 25 %.

Также заработали службы такси. В среднем в июне стоимость поездки подорожала примерно на 15 %. Так, например, поездка от киевского железнодорожного вокзала до станции метро «Минская» стоила 65 грн, а месяцем ранее такое же расстояние можно было преодолеть за 50 грн.

В дни матчей вызвать машину было довольно проблематично. По оценкам экспертов, за период чемпионата таксисты сумели увеличить свою выручку почти на 40 % – в среднем до 40 тыс. грн с машины (*Стало известно, кто в Украине больше всех заработал на Евро-2012 // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua/news/46969>). – 2012. – 02.07*).

Негативні відгуки у ЗМІ

Проведение футбольного чемпионата Евро-2012 способствует росту госдолга Украины. Об этом заявил бывший министр экономики Украины, экс-глава Госфинуслуг В. Суслов.

«Решение о проведении Евро-2012 принималось шесть лет назад, тогда никто не мог знать, как будут развиваться события. Еврочемпионат обошелся чрезвычайно дорого экономике Украины. Фактически, на проведение Евро-2012 пришлось брать в долг», – сказал он.

При этом В. Суслов отметил, что правительство вот уже на протяжении нескольких лет реализует бумаги государственных займов, берет новые долги, в том числе и в целях финансирования Евро-2012.

«За счет развития футбола эти расходы, уже объявленные 5,5 млрд долл, никогда не окупятся. А они «легли», в основном, на плечи Госбюджета», – резюмировал он (*Экс-глава Госфинуслуг: «Евро-2012» проводится в долг // Ирта-факс(<http://irtafax.com.ua/news/2012/06/2012-06-29-32.html>)*).

Політичне значення ЄВРО-2012

Евро-2012 не стал «футбольным Армагеддоном», как пугали многие политики и СМИ, а показал настоящую Украину, опровергнув многие мифы о стране.

Такой итог своему месячному пребыванию в Украине подвел спецкор эмиратской газеты The National П. Рэдли, который составил собственный рейтинг правдивости распространенных предубеждений в отношении страны.

«Наличие расизма в Украине – в большинстве своем, необоснованное утверждение», – пишет автор, побеседовавший во Львове и Харькове с местными жителями, иностранными студентами и представителями нацменьшинств.

Журналист напоминает, что в течение всего чемпионата в Украине не было ни одного случая конфликтов на расовой почве.

Абсолютно необоснованным является и утверждение о наличии хулиганства в Украине, пишет автор статьи. «Во время чемпионата страна

жила в атмосфере праздника, что давно стало здесь нормой при проведении крупных международных мероприятий. Это подкупило даже англичан. Настолько, что они выразили большое уважение украинцам и прошли протестным маршем против высказываний своего соотечественника С. Кэмпбелла о том, что после чемпионата английские болельщики могут вернуться из Украины в гробу», – пишет П. Рэдли.

Публикации в преддверии Евро-2012 о расизме и насилии в Украине, высоких ценах на проживание и проезд способствовали тому, что на чемпионат приехало меньше болельщиков, чем могло бы быть. Однако, даже несмотря на это, утверждение о малочисленных иностранных фанах в Украине является правдой лишь отчасти, пишет П. Рэдли.

Он отмечает, что многие болельщики оставались на матчи Евро-2012 даже тогда, когда их собственные команды «вылетали» из турнира. Наибольшее же число болельщиков получили команды, играющие все три групповых матча в одном городе. Пример – шведы в Киеве, голландцы в Харькове, численность которых значительно превысила число британских фанов (по данным журналиста – 20 тыс., 5 тыс. и 4 тыс. человек соответственно).

П. Рэдли процитировал главного тренера сборной Англии Р. Ходжсона, который назвал самым большим негативом во время чемпионата публикации в СМИ о том, как опасно будет в Украине для футбольных фанов.

«В результате мы потеряли значительное количество болельщиков, которых отпугнули «страшилки» о том, как плохо в Польше и Украине. Мне очень жаль этих болельщиков, так как к нам здесь относились крайне доброжелательно и сердечно», – сказал Р. Ходжсон.

А вот стремление украинцев заработать на иностранцах П. Рэдли назвал «чистой правдой». «Цены на апартаменты и номера в гостиницах сильно подскочили, хотя качество жилья оставляло желать лучшего. Высокие цены на проживание стали значительным недостатком для страны, которая может очень много предложить своим гостям.

Помимо этого, немало болельщиков отмечали, что добраться в Украину им было сложно, а в некоторых городах-хозяевах чемпионата (в частности, в Донецке) мало чем можно было заняться в свободное от посещения стадиона время», – отметит П. Рэдли (*Евро-2012 показал настоящую Украину – The National // Обозреватель (<http://obozrevatel.com/society/02615-evro-2012-pokazal-nastoyaschuyu-ukrainu-the-national.htm>). – 2012. – 02.07*).

* * *

Голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко переконаний, що чемпіонат Євро-2012 допоміг утвердженню національної ідентичності українців. На переконання політичного експерта, Євро-2012 стало викликом, із яким Україна успішно впоралася: «Для

держави це був виклик, наскільки вона здатна організувати такі масштабні заходи. Видно, що здатна. Цей досвід буде важливим і корисним у майбутньому».

«Чемпіонат Євро-2012 сприяв розвитку нашої національної ідентичності. Для значної частини громадян спортивні події і сам факт організації європейського футбольного свята стали можливістю усвідомити свою єдність з країною. Формальний прояв цієї єдності – навіть прапорці на машинах, чого у нас раніше не було. Для нас це дуже важливо, як і крок до розвитку єдності країни, національної самосвідомості, ототожнення простими українцями своєї єдності з країною», – заявив він.

Експерт переконаний: чемпіонат мав для України не тільки спортивне значення. «Для України турнір мав велике політичне значення. Адже проведення європейського футбольного чемпіонату на наших полях повинно було відповісти на два запитання: наскільки наша країна готова до організації і проведення таких глобальних міжнародних заходів. І, на мій погляд, результат досить позитивний», – вважає В. Фесенко (*Експерт: Євро-2012 утвердив нашу національну свідомість // Інформаційний центр «Україна-2012»* (<http://ukraine2012.gov.ua/news/181/55042>). – 2012. – 02.07).

* * *

Глава фракції Партії регіонів А. Ефремов заявив, що кампанія опозиції по дискредитації України на Євро-2012 з треском провалилась.

«Кампанія по дискредитації государства, которую раздували отдельные представители оппозиции при поддержке из-за рубежа, с треском провалилась. Сотни тысяч болельщиков-европейцев открыли для себя Украину как страну трудолюбивую, искренних людей. Мы построили и реконструировали сотни объектов инфраструктуры, они изменили лицо страны и будут служить долгие годы. Настоящими победителями Евро-20123 независимо от спортивных результатов стал наш народ как единая команда», – сказал А. Ефремов.

Он также отметил, что «проведение Чемпионата (Европы по футболу), кроме прочего, дало много положительных импульсов украинской экономике на фоне нарастающих во всем мире проблем».

По словам А. Ефремова, «рост ВВП в первом полугодии, несмотря на мрачные прогнозы скептиков, сохранил свою положительную динамику и превысил 2 %, доходы бюджета выросли на 14 млрд. Достигнутые результаты обеспечили финансовый ресурс для выполнения социинициатив Президента» (*А. Ефремов: за кампанией в Европе по дискредитации Евро-2012 стояла оппозиция // Левый берег* (http://lb.ua/news/2012/07/03/158920_efremov_kampaniey_evrope.html)).

* * *

Євро-2012 став для українців черговим симулякром «європейськості» країни, тобто ще однією спробою меншовартісно довести уявній спільноті під назвою «Європа», що ми – європейська країна. Про це розповів політолог, керівник дослідницьких програм АЦ Universitas О. Якубін.

«Євро-2012 став для українців черговим симулякром (символом, який ні до чого реального не апелює, окрім таких самих ілюзій) «європейськості» країни, тобто ще однією (черговою) спробою меншовартісно довести уявній спільноті під назвою «Європа» – ми європейська країна, ми частина Європи, ми такі ж самі як і ви, тій європейській спільноті (яку часто в публічному просторі репрезентує ЄС), яка просто привласнила собі право надавати комусь ознаку «європейськості», на власний далеко не об'єктивний розсуд (так само як Церква в Середні Віки видавала індульгенції, які буцім-то звільняли від гріхів, тих хто їх придбає)», – вважає політолог.

«Ті ж самі «нормальні» європейські країни (на яких любить рівнятися Україна) вже давно відмовились від таких спроб доведення будь-кому свою приналежність до будь-чого, розуміючи усю маргінальність, інфантильність подібних стратегій, адже «європейськість» – це внутрішня сутність і стандарти розвитку, які не потребують визнання або невизнання якоїсь зовнішньої сили, а є географією, культурою і рівнем життя. І точно вони не залежать від футбольних фанів, які на вулицях Києва, Львова, Донецька чи Харкова радісно підтверджували в об'єктиви камер: «Київ – це Прага без туристів», «все було так по-європейськи» тощо», – додав екперт.

«В Україні ж архаїчна стратегія продовжується і навіть розквітає: «вічний учень» знову складає іспити, щоб і далі їх складати «об'єктивним вчителям», – підсумував О. Якубін (*Експерт: Євро-2012 став для українців черговим симулякром «європейськості» // Інформаційне агентство «Регіональні Новини» (<http://regionews.com.ua/node/49054>). – 2012. – 02.07).*

* * *

Попри заклики деяких європейських політиків бойкотувати чемпіонат Європи з футболу 2012 року, матчі в Україні відвідали посадовці високого рангу з щонайменше 11 країн.

Матчі Євро-2012 в Україні відвідали представники Іспанії, Італії, Польщі, Німеччини, Грузії, Таджикистану, Вірменії, Литви, Росії, Молдови, Угорщини.

Найбільше іноземних гостей приїхали на фінал чемпіонату. Як повідомило МЗС, на фінальному матчі Євро-2012 на НСК «Олімпійський» у Києві були присутні 5 королівських осіб, 5 президентів, 2 спікера парламентів, 4 глави і ряд членів іноземних урядів.

Так, до Києва приїхав принц Іспанії Феліпе Хуан Пабло Альфонсо. Також приїхали Президент Польщі Б. Коморовський, Президент

Таджикистану Е. Рахмонов, Президент Вірменії С. Саргсян, президент Грузії М. Саакашвілі, а також президент Білорусі А. Лукашенко.

Були також прем'єр-міністри Італії та Іспанії М. Монті і М. Рахой, прем'єр-міністр Литви А. Кубіліус, прем'єр Молдови В. Філат та прем'єр Угорщини В. Орбан. Також на фінал приїхали міністр освіти, культури та спорту Іспанії Х. Верт, спорту і туризму Італії П. Гнуді.

Були також голова Державної Думи РФ С. Нарішкін та глава адміністрації президента Росії С. Іванов, а також голова парламенту Молдови М. Лупу та ряд молдовських чиновників.

У VIP-ложі також були присутні колишній президент Польщі А. Квасьневський, радник Генерального секретаря ООН зі спорту на благо розвитку та світу В. Лемке.

З VIP-ложі за фінальним матчем спостерігали президент УЄФА М. Платіні, президент ФІФА Й. Блаттер, глава Міжнародного олімпійського комітету Ж. Рогге, йорданський принц Алі Аль Хуссейн, який є віце-президентом ФІФА.

Матчі своїх збірних в Україні відвідували принц данський Фредерік із дружиною княжною Мері, послы Німеччини Ганс-Юрген Гаймзьот, Португалії Маріо Жезуш душ Сантуш, Швеції Стефан Гуллгрєн.

А от у Харкові, де відбуває покарання екс-прем'єр Ю. Тимошенко, німецькі європарламентарі Р. Хармс та В. Шульц, а також 50 інших активістів, пішли не у VIP-ложу, а на трибуни стадіону. Вони принесли з собою плакати з написами «Releaseallpoliticalprisoners» (Звільніть усіх політичних в'язнів) та «Fairplayinfootballandpolitics» (Чесна гра у футболі та політиці).

Нагадаємо, що в Україні було зіграно 16 ігор Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. І з них по 5 ігор пройшло у Києві та Донецьку, та по три гри – у Львові та Харкові.

Президент В. Янукович відвідав усі матчі збірної України. Крім того, він був присутній на фінальному матчі Євро-2012. На першій грі збірної України зі Швецією та на фіналі чемпіонату були присутні екс-президенти України Л. Кравчук, Л. Кучма і В. Ющенко (*Матчі Євро-2012 в Україні відвідали високопосадовці 11 країн // Чемпіон (<http://www.champion.com.ua/euro2012/2012/07/2/498810>)*).

* * *

Россия возобновит двусторонние контакты с Украиной. Об этом на встрече с главой Администрации президента Украины С. Левочкиным заявил глава кремлевской администрации С. Иванов.

«Главное – это те возможные документы, которые мы в состоянии подготовить к подписанию на встрече в Ялте в июле, и то, что встретятся наши президенты. Это положительный факт, направленный на конкретные вещи, связанные с улучшением украинско-российских отношений во всех аспектах.

Была определенная пауза, связанная с внутривнутриполитическими событиями в России. Сейчас выборы закончились, правительство сформировано и мы готовы к целенаправленной работе», – рассказал С. Иванов.

Глава Администрации президента РФ также поздравил Украину с «прекрасной организацией и достойным завершением чемпионата Европы по футболу». «Честно вам скажу, россиянам есть чему поучиться у вас», – подчеркнул С. Иванов.

В свою очередь, Левочкин выразил уверенность, что предстоящие консультации позволят успешно провести заседание межгоскомиссии.

«Я надеюсь, что те консультации, которые мы начали сегодня утром и будем продолжать, создадут возможность для успешного проведения 12 июля Межгосударственной комиссии Россия-Украина с участием наших президентов – и благодаря этому заседание Комиссии пройдет успешно и результативно», – сказал он (*Россиянам есть чему поучиться у украинцев – глава АП России // Обозреватель (<http://obozrevatel.com/politics/68304-rossiyanam-est-chemu-pouchitsya-u-ukraintsev-sergej-ivanov.htm>). – 2012. – 02.07*).